

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 205/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., Panónska cesta 16, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Michal Matulník, advokát, s. r. o., Kýčerského 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Matulník, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Stály rozhodcovský súd Obchodný súd, s. r. o., sp. zn. OS 45/2014 z 5. júna 2014, rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 64 Cb 95/2014 z 21. novembra 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 52/2015 z 30. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., Panónska cesta 16, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Stály rozhodcovský súd Obchodný súd, s. r. o. (ďalej len „rozhodcovský súd“) sp. zn. OS 45/2014 z 5. júna 2014 (ďalej aj „napadnutý rozhodcovský rozsudok“), rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 64 Cb 95/2014 z 21. novembra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 52/2015 z 30. júla 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na návrh [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“), rozhodcovský súd rozhodol rozsudkom z 5. júna 2014 tak, že zaviazal sťažovateľa na zaplatenie sumy 3 410,81 € s príslušenstvom – špecifikovaným úrokom z omeškania a trov konania. Rozsudkom priznaná suma predstavuje kúpnu cenu tovaru dodaného navrhovateľkou sťažovateľovi.

Sťažovateľ podal 18. júna 2014 okresnému súdu žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. f) a g) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) účinného v čase podania žaloby, t. j. z dôvodu, že sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, a z dôvodu, že bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

O žalobe rozhodol okresný súd napadnutým rozsudkom z 21. novembra 2014 tak, že ju zamietol.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 30. júla 2015 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne poukazuje na „Zmluvu o kúpe a predaji tovaru Potraviny“ (ďalej len „zmluva“) uzavretú medzi ním a navrhovateľkou. Podľa čl. V bodu 5.5.2 tejto zmluvy *«„V prípade potravinárskych výrobkov bude mať Tovar vyššie požadované vlastnosti po dobu stanovenú na Tovare alebo jeho obale. Potravinárske výrobky budú dodané RVS tak, aby ku dňu ich dodania uplynula maximálne 1/3 doby použiteľnosti (maximálnej trvanlivosti výrobku vyznačenej na obale výrobku). Zároveň sa Dodávateľ potravinárskych výrobkov zaväzuje, že pri každom dodaní Tovar u informuje RVS v písomnej forme o tom (i) kedy (dátum) bol Tovar (jednotlivé tovary/výrobky) vyrobený a zároveň (ii) kedy mu uplynie doba použiteľnosti. V prípade, ak Dodávateľ poruší svoju povinnosť podľa predchádzajúcej vety, bude Dodávateľ povinný za každé takéto porušenie zaplatiť RVS zmluvnú pokutu vo výške uvedenej v Prílohe č. 3.“*

Podľa Prílohy číslo 3 Zmluvy bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté, že zmluvná pokuta pre prípad porušenia povinností podľa článku V bod 5.5.2. Zmluvy je vo výške 100 € za každé porušenie povinnosti.

V súlade s ustanovením čl. V bod 5.6.1 písm. g) Zmluvy sa Dodávateľ zaviazal doručiť Sťažovateľovi spolu s Tovarom dodací list, ktorý „... musí obsahovať nasledovné údaje:... v prípade, ak sú Tovarom potraviny, dátum, kedy bol Tovar vyrobený a dátum, kedy tovaru uplynie doba použiteľnosti...“.

Z vyššie citovaných ustanovení Zmluvy vyplýva, že Dodávateľovi zo Zmluvy vznikla zmluvná povinnosť (jednoznačná/ zrozumiteľná/nezameniteľná) informovať Sťažovateľa (i) pri každom dodaní Tovar, (ii) v písomnej forme (iii) o tom kedy (dátum) bol Tovar (jednotlivé tovary/výrobky) vyrobený. Táto zmluvná povinnosť bola explicitne dojednaná v čl. V bod 5.5.2 Zmluvy ako aj v čl. V bod 5.6.1 písm. g) Zmluvy, pričom sankcia za jej porušenie bola medzi zmluvnými stranami explicitne dojednaná v Prílohe č. 3 Zmluvy obsahujúcej odkaz na Čl. V bod 5.5.2 Zmluvy.»

Potreba uvedeného dojednania vyplývala podľa sťažovateľa z obchodnej praxe a taktiež zo zákonných povinností, ktoré pre sťažovateľa vyplývali zo zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny (ďalej len „zákon č. 362/2012 Z. z.“), a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o potravinách“), ktoré vyžadujú, aby sťažovateľ dokázal identifikovať celkovú dobu spotreby dodávaných potravín. Z relevantných ustanovení uvedených zákonov vyplývali pre sťažovateľa osobitné povinnosti v prípade, ak uplynuli tri štvrtiny doby spotreby alebo minimálnej trvanlivosti potravín, prípadne ak doba zostávajúca do doby spotreby je kratšia ako 24 hodín pri potravinách, ktorých trvanlivosť je viac ako štyri dni. Za nesplnenie uvedených povinností bolo možné uložiť sťažovateľovi pokuty.

V priebehu rozhodcovského konania bolo podľa sťažovateľa preukázané, že navrhovateľka si svoju informačnú povinnosť podľa bodu 5.5.2 zmluvy nesplnila, preto jej sťažovateľ faktúrou č. S 162762 zo 16. decembra 2013 fakturoval sumu 11 000 € z titulu zmluvnej pokuty. Keďže navrhovateľka uvedenú faktúru neuhradila, listom zo 4. apríla 2014 vykonal sťažovateľ jednostranné započítanie vzájomných pohľadávok s navrhovateľkou.

Navrhovateľka si žalobou uplatnila voči sťažovateľovi nárok na zaplatenie sumy 3 410,84 € s príslušenstvom z titulu zaplatenia kúpnej ceny dodaného tovaru. Sťažovateľ v rozhodcovskom konaní argumentoval, že táto pohľadávka zanikla započítaním. Rozhodcovský súd žalobe vyhovel. Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentuje, že rozhodcovský súd *„svojvoľne, neudržateľne, arbitrárne a protiústavne aplikoval ustanovenie § 265 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník... a dospel k záveru, že hoci Zmluvná pokuta bola dojednaná platne, bola uplatnená určitým právnym úkonom, nemôže jej Rozhodcovský súd priznať ochranu, pretože by to bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku“*.

Sťažovateľ tiež namieta, že rozhodcovský súd pred rozhodnutím vo veci nenariadil ústne pojednávanie.

Sťažovateľ tiež spochybňuje nestrannosť rozhodcovského súdu a jednotlivých rozhodcov, pričom poukazuje na mediálny tlak, ktorý mal byť vyvinutý na rozhodovanie rozhodcovského súdu, na vystúpenia ministra pôdohospodárstva v televízii a tiež na postup Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“), ktoré u sťažovateľa vykonávalo kontrolu a uložilo mu pokuty v celkovej výške 874 400 €. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

«... vec prejednávaná Rozhodcovským súdom bola v priebehu Konania vo veľkom rozsahu medializovaná a Rozhodcovský súd rozhodoval pod značným mediálnym resp. politickým tlakom. V médiách totiž na adresu Sťažovateľa ale aj samotného Rozhodcovského súdu odznela zo strany predstaviteľa výkonnej moci negatívna kritika ohľadne Rozhodcovským súdom prejednávaných obchodných vecí Sťažovateľa a vyhrážky týkajúce sa likvidácie obchodnej spoločnosti Sťažovateľa, ako aj hrozba vysokou pokutou (vysokými pokutami) zo strany Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „Ministerstvo“) a taktiež negatívne vyjadrenia na adresu Rozhodcovského súdu (Relácia Televízie TA3 „V politike“ s názvom podávateľa vs reťazec“ zo dňa 11. mája 2014).

Minister pôdohospodárstva v uvedenej relácii okrem iného uviedol, že „Teraz k tomu súdu - nesúdu. Toto je ďalší prvok, ktorý ukázal, že tá zmluva, ten dodatok, to doplnenie dátumu výroby nebol seriózne myslený. Napríklad v prípade sporu nerozhoduje súd, ale Carrefour si presadil, že to bude robiť rozhodcovský súd v Banskej Bystrici A ja skutočne, rozhodcovské súdy stanovuje Slovenská obchodná a priemyselná komora, budem skutočne sledovať že ako zareaguje v tomto prípade. A ja chcem, aby najskôr bolo rozhodnutie ministerstva a až potom nech rozhodne rozhodcovský súd, lebo myslím si, že rozhodcovský súd by nemal mať kompetencie klasického súdu.“

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že vrcholný predstaviteľ výkonnej moci (člen vlády, minister pôdohospodárstva) v celoštátne šírenom médiu (v televíznom vysielaní spravodajskej televízie TA3, výroky boli následne prevzaté mnohými ďalšími médiami) atakoval Rozhodcovský súd, v podstate len z titulu samotnej existencie Rozhodcovského súdu a skutočnosti, že si sporové strany dohodli rozhodcovskú doložku, ktorá zakladala jeho právomoc. Robil tak nadmieru explicitne, naviac so závermi, ktoré sú v akomkoľvek právnom štáte absolútne neprijateľné a neudržateľné...

Vyššie uvedeným postupom bol na Rozhodcovský súd ako aj na ktoréhokoľvek z rozhodcov vytvorený enormný mediálny nátlak. Týmto postupom došlo (i) k spochybneniu kompetencie, nestrannosti a nepredpojatosti Rozhodcovského súdu, (ii) k vyhrážaniu sa akousi kontrolnou činnosťou ministra pôdohospodárstva, (iii) explicitnému navádzaniu, ako má Rozhodcovský súd vo veciach rozhodnúť. V kontexte s celkovým výstupom ministra (ako aj predchádzajúcimi výstupmi dodávateľov Sťažovateľa - vid' obsah listinných dôkazov) toto predstavovalo pre Rozhodcovský súd bezprostrednú hrozbu, že pokiaľ Rozhodcovský súd nerozhodne tak, ako anticipuje minister pôdohospodárstva, bude táto skutočnosť jednak medializovaná a zároveň sa to bude považovať za dôkaz o neserióznosti Rozhodcovského súdu.

... hoci Rozhodcovský súd vo vyššie označenej veci logicky a správne dospel k mnohým záverom týkajúcim sa zmluvného vzťahu medzi Žalobcom a Sťažovateľom (tak ako je uvedené v časti 1.3 tejto Sťažnosti vyššie), Rozhodcovský súd však následne dospel k záveru, že napriek vyššie uvedeným skutočnostiam, nakoľko si Sťažovateľ svoj nárok (ktorý mu vznikol porušením povinnosti Žalobcu) uplatnil až v decembri 2013 (hoci samozrejme v rámci premlčacej doby), nemožno mu priznať právnu ochranu. Rozhodcovský súd tak napriek obsahu spisu a jasným a zrozumiteľným záverom, ktoré z neho vyplývali a ktoré aj konštatoval, v závere odôvodnenia Rozhodcovského rozsudku svoje rozhodnutie oprel o neprijateľný, neudržateľný, z predchádzajúcej časti odôvodnenia Rozhodcovského rozsudku nevyplývajúci, výklad ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka. Plne tým reflektoval obsahy mediálnych výstupov uvedených v tejto Sťažnosti vyššie.

... Ministerstvo resp. jeho vrcholný predstaviteľ... pred ukončením akýchkoľvek kontrol avizoval, že zo strany Sťažovateľa došlo k rozsiahlemu porušeniu Zákona o neprimeraných podmienkach. Ministerstvo vykonalo u Sťažovateľa napr. kontrolu na základe poverenia ministra zo dňa 11. februára 2014 (ďalej len „Kontrola“). V súvislosti s jednou Kontrolou však Ministerstvo doručilo Sťažovateľovi celkom (i) devätnásť (19) protokolov o vykonanej kontrole (čo je samo osebe v rozpore so zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v Štátnej správe) a (ii) následne doposiaľ štrnásť (14) oznámení o začatí správneho konania. V ôsmych z týchto konaní Ministerstvo (ako prvostupňový správny orgán) a potom minister (ako druhostupňový správny orgán) uložili Sťažovateľovi pokuty v celkovej výške 874.400,-- Eur. Všetky právoplatné rozhodnutia vydané v správnom

konaní Sťažovateľ napadol žalobami na preskúmanie zákonnosti predmetných rozhodnutí a to v presvedčení a argumentujúc, že zo strany Sťažovateľa k žiadnemu porušeniu Zákona o neprimeraných podmienkach nedošlo. Vo viacerých prípadoch už Krajský súd v Bratislave aspoň odložil vykonateľnosť predmetných rozhodnutí Ministerstva.

... Podľa Sťažovateľa je absolútne neprípustné iniciovať v priebehu bežiaceho súdneho sporu mediálne a politické aktivity majúce zrejmy zámer ovplyvniť jeho výsledok.»

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že keď sa dozvedel o špecifikovaných aktivitách ministra pôdohospodárstva a ministerstva pôdohospodárstva, namietal podaniami z 10. júna 2014 predpojatosť rozhodcov rozhodcovského súdu vo všetkých (jeho) veciach vedených na tomto súde.

Sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 162/2011-34 z 31. mája 2011, podľa ktorého *„osobitný zákon o rozhodcovskom konaní vytvoril právnu prípustnosť kontroly súdnej moci nad rozhodcovskými rozsudkami všeobecnými súdmi v taxatívne vymedzených prípadoch. Ak však po skončení jedno inštančného konania pred rozhodcovským súdom nie je žiadna účinná možnosť nápravy prostredníctvom všeobecných súdov, je namieste, aby do tohto procesu aktívne zasiahol aj ústavný súd.“*

Sťažovateľ namieta, že napadnutým rozhodcovským rozsudkom bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že *„hoci Rozhodcovský súd vo vzťahu k právne relevantným a z listinných dôkazov vyplývajúcim skutočnostiam dal v celom rozsahu za pravdu Sťažovateľovi následne Rozhodcovský súd nárok Sťažovateľa neuznal a to s poukazom na svojvoľnú, arbitrárnu a protiústavnú aplikáciu ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka“*.

Následne sťažovateľ uvádza podrobnú argumentáciu, ktorou odôvodňuje, že aplikácia § 265 Obchodného zákonníka bola arbitrárna a viedla k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Sťažovateľ tiež namieta, že rozhodcovský súd nenariadil ústne pojednávanie a postupoval podľa jeho názoru nezákonne a protiústavne v rozpore s princípmi spravodlivosti. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ v Konaní žiadal, aby súd vo veci nariadil ústne pojednávanie podľa článku 2 bod 2 Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu. Právo účastníka osobne sa zúčastniť konania pred súdom a právo byť vypočutý je potrebné považovať za základný prvok práva na spravodlivý proces. Na uplatnenie základného práva zúčastniť sa konania pred súdom a byť vypočutý majú súdy povinnosť vytvoriť primeraný priestor. Len takto vykonané konanie možno považovať za súladné s nárokmi vyplývajúcimi zo samotnej podstaty fair procesu. Tieto inštitucionálne záruky spravodlivého procesu treba aplikovať na konanie pred všetkými súdnymi inštanciami, vrátane rozhodcovských súdov...

Je potrebné taktiež ďalej uviesť, že Rozhodcovský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na osobitosť rozhodcovského konania, mohol pri rozhodovaní prípadu aplikovať aj zásady spravodlivosti, keďže účastníci v rozhodcovskej doložke podľa článku 9.2 Zmluvy v súlade s § 31 ods. 4 Zákona o rozhodcovskom konaní dohodli. Rozhodcovský súd uviedol, že osobitosťou rozhodcovského konania je akcent nielen na autonómiu vôle zmluvných strán ale aj voľnosť rozhodcov pri rozhodovaní (Rozehnalová N., Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku, ASPI, Praha, r. 2008, str. 221-223). Rozhodcovský súd teda vydal rozhodnutie ako rozhodnutie vydané podľa zásad spravodlivosti, nakoľko meritórnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi považoval za spravodlivú (v závere Rozhodcovského rozsudku).

Takáto aplikácia „zásad spravodlivosti“, ako to uviedol v Rozhodcovskom rozsudku Rozhodcovský súd, však nemá oporu v rozhodcovskej doložke, uzavretej medzi účastníkmi...

V danom prípade bolo v rozhodcovskej doložke zmluvnými stranami dojednané, že Rozhodcovský súd bude rozhodovať predovšetkým podľa slovenského právneho poriadku a iba v prípade, ak by aplikácia slovenského právneho poriadku neprichádzala do úvahy a zákon to nevyklučuje, bolo by možné použiť „zásady spravodlivosti.“ Aplikovateľné ustanovenia slovenského právneho poriadku riešia právny vzťah a práva a povinnosti zmluvných strán komplexne a neobsahujú ustanovenia o odkaze na aplikáciu zásad spravodlivosti. V spore medzi účastníkmi bol preto Rozhodcovský súd povinný rozhodovať výlučne na základe právneho poriadku Slovenskej republiky...

Povinnosťou Rozhodcovského súdu bolo uviesť v rozhodnutí jasné a relevantné dôvody, o ktoré oprel svoje rozhodnutie. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať nielen skutkovej, ale i predovšetkým právnej stránky rozhodnutia.»

Napadnutým rozhodcovským rozsudkom bolo podľa sťažovateľa porušené aj jeho základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže rozhodcovský súd zamietol jeho nárok na zaplatenie pohľadávky z titulu zmluvnej pokuty.

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo Sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy..., základné právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy..., právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Stály rozhodcovský súd Obchodný súd s.r.o., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 858 102, sp. zn. OS 45/2014 zo dňa 05. 06. 2014 porušené boli.

... Rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu Stály rozhodcovský súd Obchodný súd s. r. o., Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 858 102, sp. zn. OS 45/2014 zo dňa 05. 06. 2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Základné právo Sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy..., základné právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy..., právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64 Cb 95/2014-222 zo dňa 21. 11. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 43 Cob/52/2015-259 zo dňa 30. 07. 2015 porušené boli.

... Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 64 Cb 95/2014-222 zo dňa 21. 11. 2014 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

... Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 43 Cob/52/2015-259 zo dňa 30. 07. 2015 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

... Rozhodcovský súd... Okresný súd Banská Bystrica a Krajský súd Banská Bystrica sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet advokátskej kancelárie... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy právneho zastúpenia vo výške 340,89 € s tým, že v rozsahu plnenia jedného z nich, zaniká povinnosť ostatných. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodcovským rozsudkom a napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ namieta porušenie označených práv napadnutým rozhodcovským rozsudkom z dôvodu, že rozhodcovský súd

- nenariadil ústne pojednávanie na prerokovanie veci,
- arbitrárne aplikoval § 265 Obchodného zákonníka a
- neaplikoval ustanovenia príslušného zákona, preto rozhodovanie podľa equity nemožno akceptovať,

a poukazuje v tejto súvislosti na závery ústavného súdu v náleze sp. zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011, argumentujúc tým, že ústavný súd má právomoc preskúmať právne závery rozhodcovského súdu v napadnutom rozhodcovskom rozsudku.

K uvedenej argumentácii sťažovateľa ústavný súd poznamenáva, že právne názory v náleze sp. zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011 boli predmetom konania podľa § 6 zákona o ústavnom súde, t. j. konania vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu. Uznesením sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015 plénum ústavného súdu prijalo stanovisko, podľa ktorého ústavný súd nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov. V odôvodnení uvedeného uznesenia ústavný súd tiež uviedol:

„... právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov je vylúčená z povahy veci, keďže rozhodcovské súdy nie sú orgánmi verejnej moci. Účinným (hmotným) právnym prostriedkom proti rozhodcovským rozsudkom je vždy žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní. Perspektívou subsidiarity možno uviesť, že ústavný súd môže mať vplyv na rozhodcovské konanie len prostredníctvom prieskumu rozhodnutí štátnych všeobecných súdov konajúcich o zrušení rozhodcovských rozsudkov (porov. tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3227/07, ktorým boli preskúmané takéto rozhodnutia všeobecných súdov, ale odmietnuté preskúmanie rozhodcovského rozhodnutia)...

Senáty ústavného súdu budú v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané týmto uznesením ústavného súdu.“

Vychádzajúc z právnych záverov v uznesení pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015, ústavný súd v tejto veci dospel k záveru, že nemá právomoc rozhodovať o tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených práv napadnutým rozhodcovským rozsudkom, a preto túto časť sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity ustanovený

v čl. 127 ods. 1 ústavy a premietnutý aj do § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu z 21. novembra 2014, pretože ho preskúmal na základe odvolania sťažovateľa podľa § 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku krajský súd.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol aj v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu. V odôvodnení poukázal na rozsudok okresného súdu, na obsah odvolania sťažovateľa. Následne uviedol tieto právne závery:

«Žalobca sa v konaní domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku Obchodného súdu, Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., so sídlom J. Kráľa 7, Banská Bystrica, vydaného dňa 05. 06. 2014 pod sp. zn. OS 45/2014. Žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku podal v zmysle § 40 ods. 1 písm. f) a g) Zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a tvrdil, že v rozhodcovskom konaní rozhodoval rozhodca, ktorý bol vo veci zaujatý a ktorého vylúčenie žalobca ako účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, ďalej že postupom rozhodcovského súdu bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania s tým, že rozhodcovský súd aplikoval na žalobcom v konaní uplatnené právo zásady poctivého obchodného styku bez toho, aby žalobca mal možnosť sa k veci relevantným spôsobom vyjadriť a bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie napriek tomu, že žalobca ho o to žiadal...

Po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa v tejto veci dostatočne zistil skutkový stav a zistené skutočnosti správne právne posúdil, keď návrh žalobcu na zrušenie rozhodcovského rozsudku zamietol...

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa bez toho, aby znovu opakoval jeho odôvodnenie. S poukazom na citovaný § 219 ods. 2 OSP preto uvádza už len nasledovné dôvody.

Ako na to poukázal aj súd prvého stupňa, v prípade žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku všeobecný súd len skúma, či boli splnené základné podmienky pre prejednanie a rozhodnutie veci v rámci rozhodcovského konania a neposudzuje rozhodnutie rozhodcovského súdu aj podľa predpisov hmotného práva. Účelom zákonom v taxatívne vymedzených prípadoch stanovenej možnosti domáhať sa žalobou zrušenia rozhodcovského rozsudku na súde nie je úprava ďalšej inštancie, ktorá by hodnotila rozhodnutie rozhodcovského súdu z hľadiska aplikácie hmotného práva. Aj odvolací súd preto bez toho, aby hodnotil správnosť rozhodnutia Obchodného súdu z hľadiska aplikácie hmotného práva (vrátane aplikácie § 265 Obchodného zákonníka), hodnotil len, či okresný súd správne posúdil žalobcom udávanú existenciu dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. f) a g) ZoRK v spojení s § 17 ZoRK.

Pokiaľ aj v žalobcom udávanom prejave člena vlády SR došlo k spochybneniu kompetencií Obchodného súdu (rozhodca ktorého rozhodoval v predmetnej veci), resp. k vyhrážaniu sa kontrolou ministerstva vo vzťahu k tomuto súdu, nie je možné z toho bez ďalšieho vyvodiť záver o zaujatosti všetkých rozhodcov tohto Obchodného súdu (ako to robí žalobca, ktorý dokonca tvrdí, že Obchodný súd „bol nabádaný“ ako má rozhodnúť). Odvolací súd súhlasí so žalobcom, že pri posudzovaní zaujatosti sudcov (a aj rozhodcov) pokiaľ ide o ich pomer k veci alebo k zmluvným stranám je potrebné okrem subjektívneho hľadiska skúmať aj hľadisko objektívne, a teda zisťovať, či nie sú dané dôvody na vznik akýchkoľvek pochybností o nezaujatosti konkrétneho rozhodcu. Pre vznik takýchto pochybností však nepostačuje samotná skutočnosť, že sa rozhodca „javí ako zaujatý“ jednej zo strán sporu, účastník konania, ktorý zaujatosť namieta musí uviesť také okolnosti, pre ktoré je možné jeho „zdanie sa zaujatosti“ vyhodnotiť aj objektívne. Navyše, ako na to správne poukázal aj súd prvého stupňa žalobca neuviedol konkrétne okolnosti týkajúce sa vo veci konajúceho rozhodcu vo vzťahu k predmetu konania alebo k zmluvným stranám, ktoré by vzbudzovalo dôvodnú pochybnosť o zaujatosti konajúceho rozhodcu a bolo by dôvodom na jeho vylúčenie. Záver, že celý Obchodný súd je vylúčený by bol v takomto prípade zrejme aj neadekvátny, o vylúčení celého Obchodného súdu by bolo možné hovoriť len v prípadoch, keď by boli všetci rozhodcovia tohto súdu z konania vylúčení. Odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa, že tvrdenia žalobcu o mediálnom tlaku sami o sebe nemôžu byť dôvodom na vylúčenie rozhodcu v tejto veci. Súhlasí aj so záverom súdu prvého stupňa,

že žalobca nepreukázal svoje tvrdenie, že nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť vylúčenie rozhodcu pred vydaním rozhodcovského rozsudku (bez ohľadu na to, že dôvody na vylúčenie tohto rozhodcu pre zaujatosť neboli zistené). Žalobca vlastne namietal zaujatosť Obchodného súdu, ktorý si navyše sám vybral, keď zistil, že začína rozhodovať v jeho neprospech.

Pokiaľ ide o žalobcom namietané porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, odvolací súd znovu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa. Pokiaľ aj rozhodca v predmetnej veci nenariadil ústne pojednávanie ako to navrhoval žalobca, nedošlo tým v tomto prípade k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania, upravenej v § 17 ZoRK. Samotná skutočnosť, že rozhodcovský súd nenariadi účastníkom konania navrhované ústne pojednávanie, nemá vždy automaticky za následok porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, postup rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní hodnotí súd pri rozhodovaní o žalobách na zrušenie rozhodcovského súdu komplexne. Obaja účastníci rozhodcovského konania, tak žalobca (na Obchodnom súde žalovaný), ako aj žalovaná (na Obchodnom súde žalobca) mali v rozhodcovskom konaní poskytnuté rovnaké možnosti na uplatnenie a aj na ochranu svojich práv. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil postup rozhodcovského súdu, ktorý umožnil obom účastníkom konania reagovať na ich vzájomné podania vrátane námietok týkajúcich sa aplikácie zásad poctivého obchodného styku, a to písomnou formou, čo bolo aj v súlade s rokovacím poriadkom Obchodného súdu.

Na základe uvedených záverov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.»

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj napadnutý rozsudok okresného súdu. Okresný súd poukázal na žalobu sťažovateľa, na vyjadrenie navrhovateľky, citoval relevantné ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní a Rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu a následne uviedol:

«Navrhovateľ sa zrušenia rozhodcovského rozsudku domáhal z dôvodu, že na vydaní rozhodcovského rozsudku sa zúčastnil rozhodca, ktorého vylúčenie navrhovateľ pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť a z dôvodu, že bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

S poukazom na § 40 ods. 1 písm. f) Zákona č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku aj z dôvodu, že na vydaní rozhodcovského rozsudku sa zúčastnil rozhodca, vylúčenie ktorého účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, keď aj účastník rozhodcovského konania má právo podať námietku proti rozhodcovi, ak zo zreteľom na jeho pomer k veci alebo k zmluvným stranám možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Dôvod predpojatosti rozhodcu navrhovateľ videl vo vytvorenom mediálnom nátlaku, keď rozhodca mal negatívne informácie o prejednávanej veci a navrhovateľovi z iných zdrojov ako zo súdneho spisu a o dôvodoch na vylúčenie rozhodcu sa dozvedel dňa 09. 06. 2014, kedy mu bol doručený rozhodcovský rozsudok vo veci navrhovateľa [REDAKOVANÉ], ktorého závery sú zhodné, resp. obsahovo identické, alebo obdobné s medializovanými tvrdeniami predstaviteľa slovenskej exekutívy...

Je potom pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že nepredpojatosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska, teda na základe osobného presvedčenia a správania rozhodcu v danej veci, ale tiež z objektívneho hľadiska nepredpojatosti, teda či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. Nie je teda možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nepredpojatosti, ale je potrebné skúmať, či rozhodca poskytuje záruky nestrannosti aj s objektívneho hľadiska. Objektívna nepredpojatosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska rozhodcu, ale podľa vonkajších subjektívnych skutočností a platí tu tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že rozhodca je subjektívne nepredpojatý, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach účastníkov konania.

Nepredpojatost' rozhodcu nespočívá len v hodnotení subjektívneho pocitu rozhodcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by rozhodca predpojatý mohol byť. Obava z nedostatku nepredpojatosti sa však musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nepredpojatost' nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tiež pochybností na nepredpojatost' rozhodcu ho automaticky vylučuje ako rozhodcu nepredpojatého a existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

V danom prípade však navrhovateľ nekonkretizoval na základe akých objektívnych skutočností považuje rozhodcu za predpojatého. Navrhovateľ totiž neuviedol konkrétne konanie konkrétneho rozhodcu vo vzťahu k predmetu konania alebo k zmluvným stranám, ktoré by vzbudzovalo dôvodnú pochybnosť o jeho nepredpojatosti a bolo by dôvodom na jeho vylúčenie. Tvrdenia navrhovateľa o mediálnom tlaku sú všeobecné a nekonkrétne a tieto samy o sebe nemôžu byť dôvodom na vylúčenie rozhodcu v predmetnej veci. Všeobecné tvrdenia navrhovateľa o medializácii sporu, resp. aj vyjadrenia ministra, nepredstavujú konkrétny dôvod na nepredpojatost' vo vzťahu ku konkrétnemu rozhodcovi. Ide len o domnienky a ničím nepodložené závery navrhovateľa o predpojatosti rozhodcu.

Súd sa nestotožnil ani s tvrdením navrhovateľa, že vylúčenie rozhodcu nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť pred vydaním rozhodcovského rozsudku. Navrhovateľ tvrdil, že o dôvode na predpojatost' sa mal dozvedieť dňa 09. 06. 2014, kedy mu bol doručený rozhodcovský rozsudok v inej veci a kedy navrhovateľ zistil, že pri rozhodovaní bolo aplikované ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka. Ak však dôvodom námietky predpojatosti mali byť mediálne informácie, o týchto navrhovateľ musel mať vedomosť ešte počas rozhodcovského konania, keď samotný navrhovateľ poukázal na príspevky uverejnené na portáloch dňa 07. 05. 2014 a dňa 11. 05. 2014, ako aj program - reláciu Televízie TA3 zo dňa 11. 05. 2014, teda takmer z obdobia mesiac pred vydaním rozhodcovského rozsudku. Neobstojí preto tvrdenie navrhovateľa, že nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť vylúčenie rozhodcu pred vydaním rozhodcovského rozsudku.

Navrhovateľ teda nepreukázal, že zo zreteľom na pomer rozhodcu k veci alebo k zmluvným stranám možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti, keď súčasne ani nepreukázal, že vylúčenie rozhodcu nemohol dosiahnuť pred vydaním rozhodcovského

rozsudku nie zo svojej viny, preto súd dospel k záveru, že nie je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. f) Zákona č. 244/2002 Z. z.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, súd potom nevykonal dôkaz označený navrhovateľom, a to projekciu časti programu - relácie Televízie TA3 „V politike“ s názvom „dodávateľia vs. reťazec“ zo dňa 11. 05. 2014, keď ako už bolo konštatované, mediálne informácie súd nevyhodnotil ako dôvod, pre ktorý by mal byť rozhodca predpojatý.

S poukazom na § 40 ods. 1 písm. g) Zákona č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku aj z dôvodu porušenia zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, keď účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie a každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv alebo ich ochranu.

Navrhovateľ porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania videl v tom, že Rozhodcovský súd interpretoval a aplikoval na vzťah medzi navrhovateľom a odporcom zásady poctivého obchodného styku bez toho, aby mal navrhovateľ vôbec možnosť sa k veci relevantným spôsobom vyjadriť, urobil tak napriek tomu, že navrhovateľ žiadal, aby Rozhodcovský súd vo veci nariadil pojednávanie, Rozhodcovský súd vyhodnotil rozpor správania sa navrhovateľa so zásadami poctivého obchodného styku bez toho, že by navrhovateľovi alebo odporcovi položil jedinú otázku a Rozhodcovský súd rozhodoval podľa zásad spravodlivosti, hoci v spore medzi účastníkmi bol povinný rozhodovať výlučne na základe právneho poriadku Slovenskej republiky a Rozhodcovský súd vo veciach, v ktorých mal rozhodovať rozhodcovským uznesením, buď nerozhodol vôbec, alebo rozhodol rozhodcovským rozsudkom...

Súd potom považoval za preukázané, že podaním zo dňa 04. 04. 2014 Rozhodcovský súd zaslal navrhovateľovi Žiadosť o zaslanie žalobnej odpovede, teda mu zaslal návrh s prílohami a žalobnú odpoveď zaslal navrhovateľ rozhodcovskému súdu podaním zo dňa 15. 04. 2014. Následne podaním zo dňa 22. 04. 2014 Rozhodcovský súd odporcu žiadal o vyjadrenie sa k žalobnej odpovedi navrhovateľa zo dňa 15. 04. 2014 a odporca sa k žalobnej odpovedi navrhovateľa vyjadril podaním zo dňa 29. 04. 2014, ktoré podanie odporcu zaslal rozhodcovský súd navrhovateľovi dňa 05. 05. 2014 s tým, že ho žiadal, aby

sa k podaniu odporcu zo dňa 29. 04. 2014 vyjadril a navrhovateľ sa vyjadril k podaniam odporcu podaním zo dňa 15. 05. 2014 a následne aj podaním zo dňa 28. 05. 2014. Súd teda považoval za preukázané, že pred vydaním rozhodcovského rozsudku Rozhodcovský súd doručil navrhovateľovi všetky podania odporcu, ktoré odporca v rozhodcovskom konaní písomnou formou urobil. Navrhovateľ tak nielen mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým podaniam a tvrdeniam odporcu pred vydaním rozhodcovského rozsudku, ale navrhovateľ túto možnosť aj využil, keď následne navrhovateľ sa písomne vyjadroval ku všetkým písomným podaniam, ktoré odporca v rozhodcovskom konaní urobil.

Ďalej súd považoval za preukázané, že účastníci konania sa v čl. IX bod 9.2 Zmluvy zo dňa 28. 02. 2013 dohodli, že všetky spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú predložia na rozhodnutie Obchodnému súdu, keď súčasne sa dohodli, že rozhodcovský súd bude konať podľa jeho rokovacieho poriadku a štatútu a konanie bude písomné. Súd teda považoval za preukázané, že samotní účastníci sa dohodli, že konanie pred rozhodcovským súdom bude mať písomnú formu, keď aj podľa Zásad konania predmetného Rozhodcovského súdu je konanie spravidla písomné, tak ako to upravuje článok 2 bod 2 Rokovacieho poriadku. V danom prípade sa teda nielen účastníci dohodli na písomnej forme rozhodcovského konania, ale takáto forma konania vyplývala aj z Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu. Ak teda zmluvné strany sa dohodnú, že ich spory sa budú riešiť v rozhodcovskom konaní, musia si tým byť vedomé, že sú povinné podrobiť sa rokovaciemu poriadku príslušného súdu, keď je zákonnou povinnosťou rozhodcovského súdu pripravovať a viesť rozhodcovské konanie podľa svojho rokovacieho poriadku.

Bolo potom na rozhodcovi, ak to považoval za nevyhnutné, že mohol rozhodnúť o nariadení ústneho pojednávania v danej veci. V danom prípade však rozhodca nepovažoval vykonanie ústneho pojednávania za účelné, pričom v odôvodnení rozhodcovského rozsudku (strana 3) sa rozhodcovský súd dôsledne a dostatočne vysporiadal s tým, prečo nepovažoval nariadenie ústneho pojednávania za nevyhnutné, keď vychádzal najmä z toho, že predložené dôkazy sú postačujúce pre zistenie skutkového stavu v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie veci bez nariadenia ústneho pojednávania, účastníci si dohodli v rozhodcovskej zmluve písomnú formu konania, písomné konanie je tiež v súlade s rýchlosťou a hospodárnosťou konania, v predmetnej veci bola sporná platnosť právnych úkonov, resp. právne posúdenie spôsobu ich vykonávania, k právnym otázkam sa obaja

účastníci konania podrobne vyjadrili a k predloženým a označeným listinným dôkazom nie je potrebné vykonať ústne pojednávanie.

Rozhodcovský súd teda neporušil zásadu rovnosti účastníkov konania tým, že nerozhodol o nariadení ústneho pojednávania. Neobstojí preto ani tvrdenie navrhovateľa, že rozhodcovský súd rozhodol a ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka interpretoval bez toho, že by mal navrhovateľ možnosť vyjadriť sa k relevantným skutočnostiam primeraným spôsobom, ktorý explicitne požadoval. Vyjadrenie účastníka v rozhodcovskom konaní písomnou formou je totiž potrebné považovať za primeraný spôsob vyjadrenia sa účastníka rozhodcovského konania.

Súd potom poukazuje aj na skutočnosť, že v danom prípade nebolo sporné, že návrh predmetnej zmluvy medzi účastníkmi konania predložil navrhovateľ, a teda je potrebné prisvedčiť tvrdeniu odporcu, že to bol predovšetkým navrhovateľ, ktorý mal záujem, aby sa spory medzi účastníkmi konania riešili v rozhodcovskom konaní.

Súd poukazuje ešte aj na to, že pokiaľ navrhovateľ mal za to, že zásada rovnosti účastníkov bola porušená tým, že rozhodcovský súd rozhodoval podľa zásad spravodlivosti, takáto skutočnosť nepredstavuje posúdenie procesných podmienok konania pred rozhodcovským súdom, a teda nemôže byť dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Rovnako pokiaľ navrhovateľ namietal, že rozhodcovský súd vo veciach, v ktorých mal rozhodovať rozhodcovským uznesením, buď nerozhodol vôbec, alebo rozhodol rozhodcovským rozsudkom, toto svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nešpecifikoval, ani nepreukázal a ani žiadnym spôsobom neuviedol, ako by prípadne takáto konkrétna skutočnosť zakladala zákonný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ ako účastník rozhodcovského konania mal pred vydaním rozhodcovského rozsudku možnosť písomne sa vyjadriť ku všetkým podaniam odporcu, teda ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, vzhľadom na to, že účastníci konania si dohodli písomnú formu rozhodcovského konania, čo zodpovedalo aj rokovaciemu poriadku Rozhodcovského súdu a hoci následne účastníci žiadali o nariadenie ústneho pojednávania, tým, že rozhodcovský súd pojednávanie nenariadil, nebola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, keďže tak odporca ako aj navrhovateľ mali v rozhodcovskom konaní rovné postavenie a mali možnosť relevantným spôsobom v písomnej forme sa k veci a dôkazom vyjadriť, dospel súd k záveru, že v danom prípade nie

je daný dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku ani podľa § 40 ods. 1 písm. g) Zákona č. 244/2002 Z. z.

Vychádzajúc z konštatovaných skutočností, súd návrh navrhovateľa zamietol.»

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že krajský súd v spojení s okresným súdom sa v napadnutých rozsudkoch ústavne konformným spôsobom zaoberali kľúčovými námietkami, ktoré sťažovateľ uplatnil vo svojom návrhu a odvolaní smerujúcich proti rozsudku rozhodcovského súdu a v ktorých videl dôvody na zrušenie tohto rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. f) a g) zákona o rozhodcovskom konaní. Právne závery, ktoré k námietkam sťažovateľa zaujali konajúce súdy, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd v spojení s okresným súdom pri rozhodovaní aplikovali. Napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd takto nezistil skutočnosti, ktoré by mohli viesť k záveru o porušení označených práv procesného charakteru podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako ani označeného práva hmotného charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, preto môže do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi zasahovať len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého rozsudku

krajského súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2017